

**CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Broj: 104-50-4-1045-3/25

Sarajevo, 04. 07. 2025. godine

Na osnovu člana 50. stav (1) Pravilnika Centralne banke Bosne i Hercegovine, broj: UV-104-01-1-116/15 od 28.12.2015. godine, UV-122-01-1-1045-11/21 od 28.04.2021. godine i UV-104-01-1-1425-15/2 od 29.06.2021. godine, a u vezi s mišljenjem Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije broj: 06-07-4-340-4/25 (G.V.) od 02.06.2025. godine, guvernerka Centralne banke Bosne i Hercegovine donosi

ODLUKU

o usvajanju Plana borbe protiv korupcije
Centralne banke Bosne i Hercegovine 2025.-2028. godina

Član 1.

Ovom odlukom usvaja se Plan borbe protiv korupcije Centralne banke Bosne i Hercegovine 2025.-2028. godina (u daljem tekstu: Plan i Centralna banka), na koji je Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine dala pozitivno mišljenje, broj: 06-07-4-340-4/25 (G.V.) od 02.06.2025. godine.

Član 2.

- (1) Prilog i sastavni dio ove odluke čini predmetni Plan.
- (2) Plan će biti objavljen na web stranici i intranet stranici Centralne banke i distribuiran službenicima i organizacionim oblicima zaduženim za provođenje akcionog plana.

Član 3.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

GUVERNERKA
Selma Jasminović
dr. Jasmina Selimović

Dostaviti:

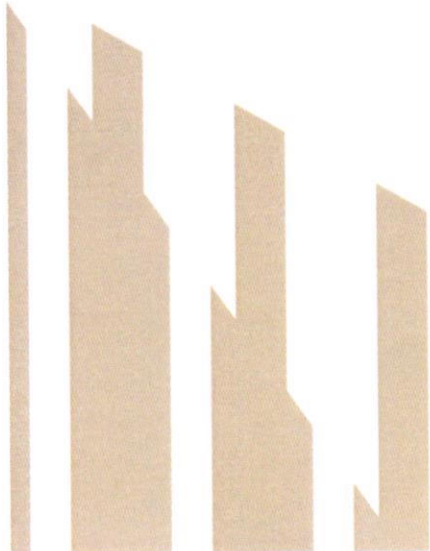
- Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije
- Glavnom stručnjaku za usklađenost poslovanja
- Viceguvernerima
- Uredu glavnog internog revizora
- Intranet stranica CBBiH
- web stranica CBBiH
- a/a

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE
CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE
2025.-2028. godina

SADRŽAJ:

1. Uvod	3
1.1. O Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.....	3
1.2. Ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	3
1.3. Organizacija Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	5
1.4. Organizaciona struktura Centralne banke Bosne i Hercegovine.....	7
2. Zakonodavni okvir u borbi protiv korupcije i interna regulativa Centralne banke Bosne i Hercegovine	8
2.1. Zakonodavni okvir.....	8
2.2. Interna regulativa i aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u prevenciji korupcije.....	9
3. Strateški okvir u borbi protiv korupcije.....	9
4. Međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije	11
5. Najznačajniji pojmovi i definicije	11
5.1. Definicija korupcije	11
5.2. Prevencija korupcije.....	12
5.3. Integritet i odgovornost.....	12
6. Odgovornost i uloga Centralne banke Bosne i Hercegovine u sistemu prevencije korupcije	12
6.1. Funkcija usklađenosti poslovanja (compliance), u službi borbe protiv korupcije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.....	12
6.2. Etički kodeks Centralne banke Bosne i Hercegovine	13
7. Pravilnik o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine	15
8. Etička linija.....	16
9. Vremenski okvir i praćenje sprovođenja Plana borbe protiv korupcije.....	19
9.1. Finansijski efekti implementacije Plana borbe protiv korupcije.....	20
9.2. Proaktivni monitoring implementacije Plana borbe protiv korupcije	20
10. Tabela pregled općih i specifičnih aktivnosti za sprovođenje Plana borbe protiv korupcije 2025.-2028. Centralne banke Bosne i Hercegovine	21
11. Specifične aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine na prevenciji korupcije, kojima se ostvaruje kontinuitet sa prethodnim planskim radnjama.....	25

Na osnovu člana 18. stav (3) Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07), člana 50. stav (1) Pravilnika Centralne banke Bosne i Hercegovine, br. UV-104-01-1-116/15 od 28.12.2015. godine, broj: UV-122-01-1-1045-11/21 od 28.04.2021. godine, UV-104-01-1-1425-15/21 od 29.06.2021. godine i UV-122-01-1-2029-11/22 od 28.11.2022. godine, a u skladu sa Strategijom Bosne i Hercegovine za borbu protiv korupcije 2024.-2028. godina i Akcionim planom za provođenje strategije za borbu protiv korupcije 2024.-2028. kao i Smjernicama i preporukama za izradu planova za borbu protiv korupcije u institucijama Bosne i Hercegovine, guvernerka Centralne banke Bosne i Hercegovine donosi:

PLAN BORBE PROTIV KORUPCIJE CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE 2025.-2028. GODINA

1. Uvod

1.1. O Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Centralna banka Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Centralna banka) je jedina ovlaštena institucija za štampanje novca i monetarnu politiku na cijelom području Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BiH). Centralna banka osnovana je 20. juna 1997. godine Zakonom o Centralnoj banci (u daljem tekstu: Zakon) koji je usvojila Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, u skladu sa Opštim okvirnim sporazumom za mir u BiH, a počela je sa radom 11. augusta 1997. godine.

1.2. Ciljevi i zadaci Centralne banke Bosne i Hercegovine

Osnovni ciljevi i zadaci Centralne banke su utvrđeni Zakonom saglasno Opštem okvirnom sporazumu za mir u BiH. Centralna banka Bosne i Hercegovine održava monetarnu stabilnost u skladu s currency board aranžmanom (1 KM : 0,51129 EUR), što znači da izdaje domaću valutu uz puno pokriće u slobodnim konvertibilnim deviznim sredstvima po fiksnom kursu 1 KM : 0,51129 EUR. Centralna banka definiše i kontroliše provođenje monetarne politike Bosne i Hercegovine. Centralna banka upravlja službenim deviznim rezervama ostvarenim izdavanjem domaće valute. Centralna banka pomaže i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme. Također, koordinira djelatnosti agencija za bankarstvo bh. entiteta, koje su nadležne za izdavanje dozvola za rad i superviziju banaka.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCII BOSNE I HERCEGOVINE („Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 2.

Ciljevi i osnovni zadaci Centralne banke

1. Cilj Centralne banke je da postigne i održi stabilnost domaće valute (konvertibilna marka) tako što izdaje domaću valutu prema aranžmanu poznatom pod nazivom currency board.
2. Dužnosti, zadaci i obaveze Centralne banke se izvršavaju preko njene centrale, glavnih jedinica i ostalih filijala.

3. Osnovni zadaci Centralne banke koji se izvršavaju pod nadležnošću njenog Upravnog vijeća su:

- a. da definiše, usvoji i kontroliše monetarnu politiku Bosne i Hercegovine putem izdavanja domaće valute (konvertibilna marka) po kursu određenom u članu 32. ovog zakona i uz puno pokriće u slobodno konvertibilnim deviznim sredstvima, kao i kroz ostale funkcije koje ima prema ovom zakonu;
- b. da drži i upravlja službenim deviznim rezervama Centralne banke na siguran i profitabilan način;
- c. da potpomogne ili uspostavi i održava odgovarajuće platne i obračunske sisteme;
- d. da izdaje propise za ostvarivanje aktivnosti utvrđenih u članu 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- e. da koordiniše djelatnosti agencija koje su nadležne za izdavanje bankarskih licenci i vršenje supervizije banaka u entitetima na način kako to odredi Upravno vijeće Centralne banke, uključujući mjesečne sastanke rukovodilaca tih agencija sa predstavnicima Centralne banke i podnošenje mjesečnih izvještaja od strane tih agencija Centralnoj banci o njihovim djelatnostima i o kretanjima u finansijskim institucijama u njihovoj nadležnosti;
- f. da provodi monetarnu politiku u skladu sa članom 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- g. da prima depozite od Bosne i Hercegovine i komercijalnih banaka radi ispunjenja zahtjeva za obavezanim rezervama. Centralna banka može držati i depozite entiteta i drugih javnih institucija, kao i druge rezerve komercijalnih banaka, ukoliko to one žele;
- g. (i) da pregleda informacije koje Centralnoj banci proslijede entitetske agencije za bankarstvo na osnovu člana 4(l) Zakona o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i člana 4(m) Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, izmijenjenih i dopunjenih u opštem kontekstu Poglavlja VIII istog, ali s ciljem da se donesu posebni propisi u pogledu procedura za kliring i poravnanje međubankarskih plaćanja, uključujući plaćanja čekom i drugim instrumentima plaćanja, ako bude bilo potrebno radi osiguranja postupanja u skladu sa naložima za blokiranje u pogledu finansiranja terorističkih aktivnosti ili aktivnosti kojima se remeti mir kako se predviđa u entitetskim zakonima o agencijama za bankarstvo i zakonima o bankama, te radi dodatnog osiguranja protiv pristupa na bilo koji način blokiranim računima kako se predviđa u navedenim zakonima.
- h. da stavlja u i povlači iz opticaja domaću valutu (konvertibilna marka), uključujući novčanice i kovanice zakonskog sredstva plaćanja, pridržavajući se strogo pravila currency boarda definisanog u članu 2. stav a. tačka 3. ovog zakona.
- i. da provodi radnje u pomaganju borbe protiv pranja novca, pomaže antiterorističke mjere i mjere protiv opstrukcije provođenja Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, koje se odnose na banke.

4. Naročito:

- (a) Upravno vijeće Centralne banke ima isključivu nadležnost za zadatke navedene pod (a), (b), (c), (d) i (e) stava 3. ovog člana, dok preostale zadatke treba da izvršavaju centrala, glavne jedinice i ostale filijale Centralne banke
- (b) Ostali osnovni zadaci Centralnog ureda Centralne banke i glavnih jedinica su:
 - (I) da obavljaju devizne operacije na zahtjev banaka čije je sjedište u regionu koji pokriva glavna jedinica i
 - (II) da prikupljaju podatke koji se odnose na ekonomske i finansijske aktivnosti u regionu u kojem se nalazi njihovo sjedište.

1.3. Organizacija Centralne banke Bosne i Hercegovine

Centralna banka se sastoji od Upravnog vijeća, Uprave koja se sastoji od guvernera i tri viceguvernera i osoblja.

Upravno vijeće je nadležno za vrhovnu upravu i kontrolu sprovođenja politike, administraciju i poslovanje Centralne banke, a sastoji se od pet članova imenovanih od Predsjedništva Bosne i Hercegovine na period od šest godina. Upravno vijeće između svojih članova bira guvernera na period od šest godina.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI BOSNE I HERCEGOVINE („Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 7.

Ovlaštenja Upravnog vijeća

Upravno vijeće ima sljedeća ovlaštenja:

- a) da utvrđuje monetarnu politiku u skladu sa članom 2. stav a. tačka 3. ovog zakona;
- b) da usvaja sve opšteprimjenjive propise, smjernice i upute koje će izdavati Centralna banka;
- c) da odobrava sve izvještaje i preporuke koje Centralna banka treba da dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine ili Predsjedništvu Bosne i Hercegovine;
- d) da odlučuje o prisustvu Centralne banke u međunarodnim organizacijama;
- e) da odredi nominalnu vrijednost i veličinu novčanica i kovanog novca u skladu sa članom 42. ovog zakona, da odluči o njihovoj proizvodnji i čuvanju, kao i o uslovima opoziva novca. O dizajnu novčanica i kovanog novca treba da odluči Upravno vijeće, uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- f) da usvoji Pravilnik Centralne banke i da utvrdi politike koje se odnose na administraciju i poslovanje Centralne banke;
- g) da utvrdi organizaciju Centralne banke;
- h) da odobri imenovanje viceguvernera i glavnog internog revizora Centralne banke i njegove zamjenike, te da, nakon prvih šest godina funkcioniranja Centralne banke, između svojih članova izabere guvernera Centralne banke;
- i) da otvara i zatvara glavne jedinice i ostale filijale i predstavništva Centralne banke;
- j) da odredi finansijski plan Centralne banke i opšte uslove zaposlenja službenika Centralne banke, predstavnika i korespondenata;
- k) da odredi računovodstvene prakse i standarde Centralne banke, centrale i glavnih jedinica i ostalih filijala te odobri godišnje izvještaje i finansijske izvode Centralne banke;
- l) da utvrdi posebne rezerve u knjigama Centralne banke uz odobrenje Predsjedništva Bosne i Hercegovine;
- m) da odredi kategorije aktive koja bi bila adekvatna za plasman finansijskih sredstava Centralne banke i
- n) da odluči o bilo kojem drugom pitanju koje spada u kompetencije Upravnog vijeća, što je definisano ovim zakonom.

Uprava Centralne banke se sastoji od guvernera i viceguvernera koje, uz odobrenje Upravnog vijeća, imenuje guverner.

ZAKON O CENTRALNOJ BANCI BOSNE I HERCEGOVINE
(„Službeni glasnik BiH“, broj: 1/97, 29/02, 08/03, 13/03, 14/03, 09/05, 76/06 i 32/07)

Član 18.

Ovlaštenja uprave Centralne banke

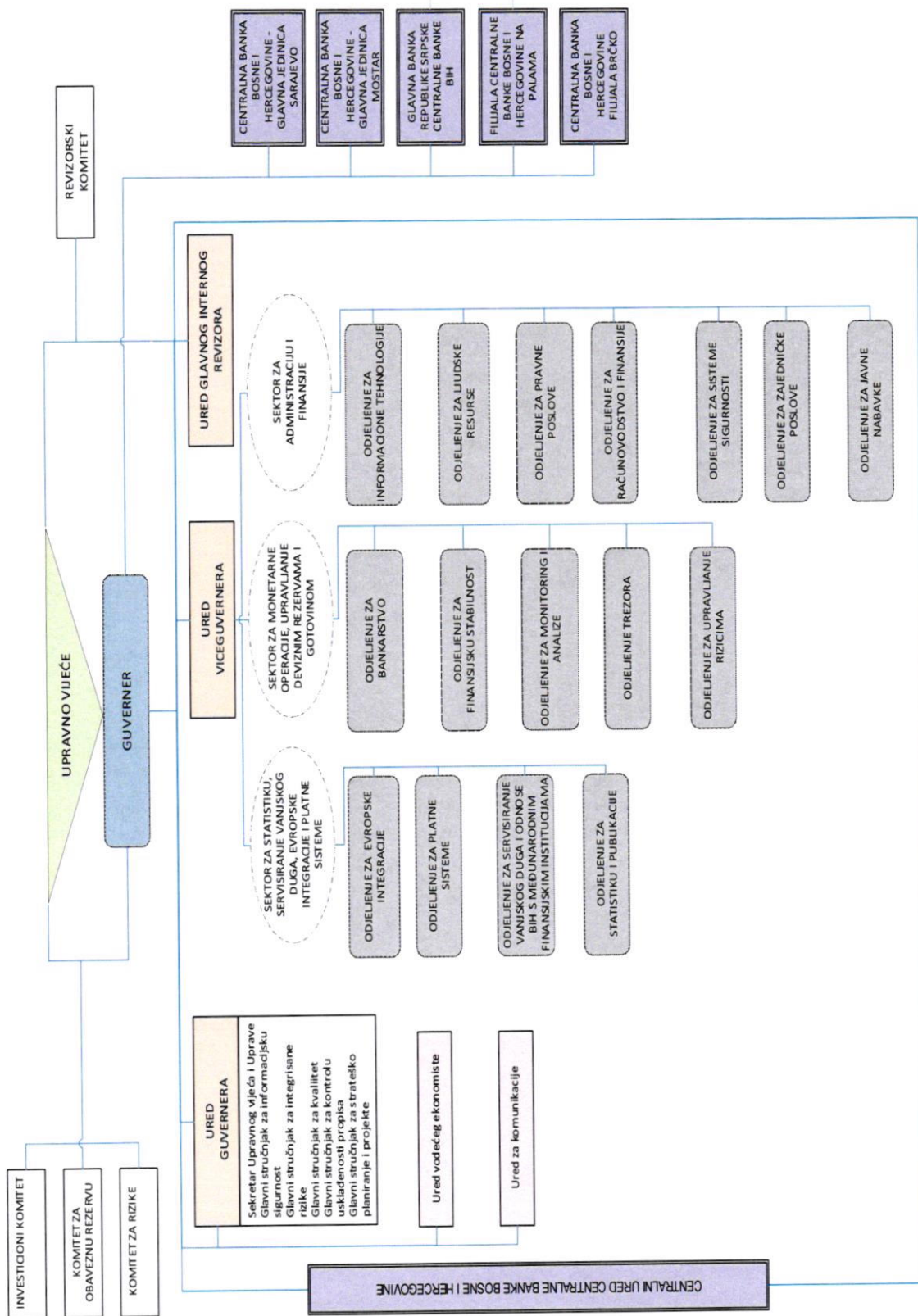
1. Guverner je glavni izvršni funkcioner Centralne banke zadužen za svakodnevno poslovanje Centralne banke. Ako je guverner odsutan, ili nije u stanju da obavlja svoje djelatnosti, viceguverner kojeg on izabere uz odobrenje Upravnog vijeća vrši dužnost glavnog izvršnog funkcionera Centralne banke.
2. Guverner je odgovoran Upravnom vijeću za izvršenje njihovih odluka te za upravu i kontrolu administracije i djelatnosti Centralne banke.
3. Sva ovlaštenja koja nisu specifično data Upravnom vijeću dodjeljuju se guverneru. U granicama svojih ovlaštenja, guverner ima zakonsko pravo da: poduzme sve tražene mjere ili one za koje on sam smatra da su preporučljive za administraciju i poslovanje Centralne banke, uključujući i sklapanje ugovora u ime Centralne banke, imenuje službenike, posrednike i korespondente Centralne banke i zastupa Centralnu banku u pravnim postupcima. Guverner može, uz odobrenje Upravnog vijeća da neke ili sva svoja ovlaštenja povjeri drugim službenicima Centralne banke.

Centralna banka ima Centralni ured, tri glavne jedinice i dvije filijale, kako slijedi:

- Centralni ured Centralne banke Bosne i Hercegovine sa sjedištem u Sarajevu,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine – Glavna jedinica Sarajevo sa sjedištem u Sarajevu,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine – Glavna jedinica Mostar sa sjedištem u Mostaru,
- Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH sa sjedištem u Banjoj Luci,
- Filijala Centralne banke Bosne i Hercegovine na Palama sa sjedištem na Palama,
- Centralna banka Bosne i Hercegovine Filijala Brčko sa sjedištem u Brčkom.

1.4. Organizaciona struktura Centralne banke Bosne i Hercegovine

2. Zakonodavni okvir u borbi protiv korupcije i interna regulativa Centralne banke Bosne i Hercegovine

2.1. Zakonodavni okvir

Planom borbe protiv korupcije se utvrđuju konkretne aktivnosti sa rokovima implementacije, subjekti zaduženi za njihovo provođenje te definišu indikatori uspješnosti na osnovu kojih će se vršiti praćenje provođenja i mjeriti stepen realizacije svake pojedinačne aktivnosti.

Plan borbe protiv korupcije predstavlja samo jedan od kontrolnih mehanizama Centralne banke BiH pomoću kojeg se prati da li su aktivnosti i mjere u vezi sa borbom protiv korupcije ishodile željeni rezultat.

Borbu protiv korupcije, na različitim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, prije svega određuje zakonodavni okvir i obaveze koje iz njega proizilaze.

Zakoni koji direktno ili indirektno regulišu oblast borbe protiv korupcije u Bosni i Hercegovini su:

- Krivični zakon BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 3/03, 32/03, 37/03, 54/04, 61/04, 30/05, 53/06, 55/06, 32/07, 8/10, 47/14, 22/15, 40/15, 35/18, 46/21, 31/23 i 47/23);
- Zakon o krivičnom postupku BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13 i 65/18);
- Zakon o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 39/14, 59/22 i 50/24);
- Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti („Službeni glasnik BiH”, broj: 13/24).
- Zakon o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije („Službeni glasnik BiH”, broj: 103/09 i 58/13);
- Zakon o zaštiti lica koja prijavljuju korupciju u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 100/13);
- Zakon o sprečavanju sukoba interesa u institucijama na nivou Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH”, broj: 18/24);
- Zakon o radu u institucijama BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17, 59/22 i 88/23);
- Zakon o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija BiH („Službeni glasnik BiH”, broj: 61/23);

Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine (XIX glava) su određena krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne funkcije, a to su:

- Primanje poklona i drugih oblika koristi;

- Davanje poklona i drugih oblika koristi;
- Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem;
- Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem;
- Zloupotreba položaja ili ovlaštenja;
- Pronevjera u službi;
- Prevara u službi;
- Posluga u službi;
- Nesavjestan rad u službi;
- Krivotvorenje službene isprave;
- Protivzakonita naplata i isplata;
- Protivzakonito oslobađanje lica lišene slobode;
- Protivzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju.

2.2. Interna regulativa i aktivnosti Centralne banke Bosne i Hercegovine u prevenciji korupcije

Pored zakonodavnog i regulatornog okvira u BiH, neophodno je spomenuti da je od početka 2020. godine Centralna banka Bosne i Hercegovine preduzela jako važne korake i napravila značajan iskorak kada je u pitanju borba protiv korupcije.

U tom smislu je, prije svega, potrebno izdvojiti:

- uvođenje funkcije usklađenosti poslovanja u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine,
- usvajanje Etičkog kodeksa Centralne banke Bosne i Hercegovine, s posebnim osvrtom na odredbe koje se tiču prevencije i upravljanja situacijama sukoba interesa, tretiranje poklona i gostoprimestava, te odredbe o nultoj toleranciji na korupciju,
- usvajanje novog Pravilnika o internom prijavljivanju korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine,
- usvajanje Smjernica za poklone i gostoprimestva u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine
- usvajanje Smjernica za upravljanje situacijom neprihvatljivog ličnog interesa (sukoba interesa) u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine,
- usvajanje Uputstva o uslovima, načinu podnošenja zahtjeva i postupku po zahtjevu za obavljanje vanjskih aktivnosti,
- usvajanje novog Pravilnika o javnim nabavkama
- saradnja sa stručnjacima iz prakse na analizi poslovnih procesa izloženih riziku od koruptivnih radnji (javne nabavke i zapošljavanje), te davanje preporuka za smanjenje rizika i njihovo unapređenje,
- izrada Standarda integriteta za treće strane
- uvođenje Etičke linije, kao sistema koji omogućava zaštićeno, anonimno prijavljivanje korupcije i drugih nepravilnosti u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

3. Strateški okvir u borbi protiv korupcije

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 52. sjednici održanoj dana 18.06.2024. godine, a na prijedlog Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, usvojio **Strategija za borbu protiv korupcije 2024.-2028. i Akcioni plan za provođenje strategije za borbu**

protiv korupcije 2024.-2028. (u daljem tekstu: Strategija i Akcioni plan) čime je Bosna i Hercegovina dobila glavne strateške dokumente u borbi protiv korupcije.

Temeljem ovih dokumenata Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK), pripremila je Smjernice i preporuke za izradu planova za borbu protiv korupcije koje su dostavljene svim institucijama u novembru 2024. godine. Time su inicirane i aktivnosti na pripremi planova za borbu protiv korupcije na nivou institucija BiH za predloženi period. U vezi sa usvojenim dokumentima, tokom mjeseca januara i februara organizovane su i prezentacije i radno konsultativni sastanci u online formatu za učesnike iz institucija BiH.

Kako je u navedenom strateškom dokumentu i naglašeno, pristupanje Evropskoj uniji strateški je prioritet BiH, a borba protiv korupcije jedan je od ključnih izazova vladavine prava, kao i samoodrživog ekonomskog razvoja i kvalitete življenja svakog građanina u BiH. Strategija za borbu protiv korupcije 2024-2028. odražava безусловnu opredijeljenost za borbu protiv korupcije i stvaranje sistemskih rješenja za efikasno suzbijanje korupcije.

Donošenje strateških dokumenata, u vidu donošenja i usvajanja Strategije i Akcionog plana, u skladu je sa uvažavanjem 14 ključnih prioriteta koje BiH treba ispuniti za članstvo u EU, uz naročito uvažavanje kriterija broj sedam „*Jačati prevenciju i borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala, uključujući pranje novca i terorizam*“.

Strategijom se unapređuje institucionalni i normativni okvir za odlučnu i sveobuhvatnu borbu protiv korupcije, što podrazumijeva utvrđivanje prioriternih načina zajedničkog djelovanja svih nivoa vlasti u BiH. S tim u vezi, opći cilj Strategije je: ***smanjenje stvarnog i percipiranog nivoa korupcije, jačanje životnih uslova svih građana, efikasnije upravljanje rizicima korupcije, afirmacija pozitivnih društvenih vrijednosti kao što su integritet, odgovornost i transparentnost, povratak povjerenja građana u institucije vlasti i stvaranje uslova za snažniji privredni razvoj, a sve uz intenzivniju podršku donosilaca odluka i strateških partnera u borbi protiv korupcije.***

Potrebno je naglasiti kako je Centralna banka Bosne i Hercegovine usvojila svoj Strateški plan 2025.-2027. Kao temeljne vrijednosti institucije iz pomenutog Strateškog plana navode se:

- Nezavisnost u radu i odlučivanju,
- Etičnost i integritet u poslovanju,
- Transparentnost i odgovornost prema društvu,
- Timski rad i izvrsnost,
- Međunarodna saradnja i evropska orijentacija.

Na prvi pogled čini se kako postavljene vrijednosti institucije nemaju direktnu povezanost s aktivnostima usmjerenim u borbu protiv korupcije. Međutim, ukoliko uzmemo u obzir da je korupcija ta koja narušava povjerenje građana u institucije, utiče na njihovu nezavisnost te dovodi do neprimjerenih uticaja, obezvređuje vladavinu prava, kosi se sa evropskim vrijednostima i standardima kojima u procesu pridruživanja EU teži i Bosna i Hercegovina, negativno utiče na društvenu povezanost, te u konačnici utiče i na stvaranje atmosfere nepovjerenja unutar same institucije, onda s lakoćom možemo zaključiti koliki je značaj borbe protiv korupcije koju

Centralna banka treba svrstati visoko na listu prioriteta s ciljem izgradnje i očuvanja svake pojedinačne vrijednosti institucije.

Jedan od najvažnijih koraka u prevenciji i borbi protiv korupcije je i priprema i usvajanje ovog plana, kao dokumenta koji će definisati okvir najznačajnijih aktivnosti u oblasti prevencije i borbe protiv korupcije za period 2025.2028., a čija će puna implementacija upravo ukazivati na opredjeljenosti Centralne banke BiH jačanju reputacije i povjerenja u njen rad, te očuvanje postavljenih vrijednosti kao ključnih elemenata institucionalne kulture.

4. Međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije

Najznačajniji međunarodni dokumenti u oblasti borbe protiv korupcije, potpisani i ratifikovani od strane Bosne i Hercegovine su:

- *Krivičnopravna konvencija protiv korupcije*¹;
- *Građanskopravna konvencija protiv korupcije*²;
- *Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa tri pripadajuća protokola*³;
- *Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije*⁴;
- *Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom*⁵.

5. Najznačajniji pojmovi i definicije

5.1. Definicija korupcije

Zakonom o Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (APIK) korupcija je definisana kao „svaka zloupotreba moći povjerene javnom službeniku ili licu na političkom položaju, državnom, entitetskom, kantonalnom nivou, nivou Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, gradskom ili opštinskom nivou, koja može dovesti do privatne koristi. Korupcija posebno može uključivati direktno ili indirektno zahtijevanje, nuđenje, davanje ili prihvatanje mita ili neke druge nedopuštene prednosti ili njenu mogućnost, kojima se narušava odgovarajuće obavljanje bilo kakve dužnosti ili ponašanja očekivanih od primaoca mita.“

¹ Krivičnopravna konvencija protiv korupcije (Criminal Law Convention on Corruption, Strazbourg, 27.01.1999 godine, stupila na snagu 01.07.2002. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.07.2002. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 36/01).

² Građanskopravna konvencija protiv korupcije (Civil Law Convention on Corruption, Strazbourg, 04.11.1999. godine, stupila na snagu 01.11.2003 godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.11.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 36/01).

³ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv transnacionalnog organizovanog kriminala sa tri pripadajuća protokola (Convention against Transnational Organized Crime, Palermo, 15.11.2000. godine, stupila na snagu u unutrašnjem smislu 29.09.2003. godine, objava „Službeni glasnik BiH“, broj 03/02).

⁴ Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije (Convention against Corruption, stupila na snagu 14.12.2005. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 26.10.2006. godine, objava „Službeni glasnik BiH“- Međunarodni ugovor 05/06).

⁵ Konvencija o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenih krivičnim djelom (Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, Strazbourg, 08.11.1990. godine, stupila na snagu 01.09.1993. godine, stupila na snagu u odnosu na BiH 01.07.2004. godine, objava „Službeni glasnik BiH“ - Međunarodni ugovor broj 04/06).

5.2. Prevencija korupcije

Prevencija korupcije podrazumijeva planski osmišljene, organizovane i preduzete mjere i aktivnosti kojima se nastoje ukloniti ili smanjiti direktni i indirektni uzroci koruptivnog ponašanja. Prevencija se dijeli na situacijsku (javlja se u svakodnevnoj situaciji, te obično uključuje samo dvije osobe i predstavlja jednokratan proces) i socijalnu (sastoji se često od mreže korupcija, zasnovana je na dugoročnom planiranju, te je relativno stabilan sistem koji uključuje više osoba). Situacijska podrazumijeva nastojanje da se eliminišu situacije u kojima se dešava korupcija, a socijalna predstavlja sastavni dio ukupne razvojne strategije i obuhvata mjere socijalne, ekonomske, pravne, obrazovne i drugih politika, odnosno uključivanje cjelokupnog društva u smanjenju ove pojave.

Iako je naročito važno, sankcioniranje korumpiranih javnih službenika nakon što su izvršili korupciju („ex post“) je reaktivna strategija koja se sprovodi nakon što je šteta napravljena, odnosno nakon što djelo korupcije postane činjenica. U skladu sa navedenim, neophodno je uspostaviti adekvatne programe za prevenciju korupcije, kojima će se osigurati edukacija i stručno osposobljavanje svih, kako bi se zaštitilo društvo i minimalizirali efekti korupcije.

5.3. Integritet i odgovornost

Integritet označava cjelovitost, odnosno sveobuhvatnost ili potpunost. U psihološkom i etičkom značenju integritet je sveobuhvatnost i čvrsta povezanost karakternih osobina, odnosno sklad između sposobnosti, vrijednosnih stavova, interesa, navika i motiva ličnosti. U moralnom shvatanju, integritet podrazumijeva poštenje, dosljednost, predvidljivost i odgovornost. Integritet u profesionalnom ponašanju podrazumijeva da u instituciji postoje razrađena pravila koja regulišu primjenu standarda profesije.

Odgovornost u radu sastoji se u odgovornom obavljanju profesionalnih poslova i podrazumijeva istinoljubivost, tačnost, poštenje, nepristrasnost, pravednost, disciplinu, racionalnost, efikasnost, uljudnost, pridržavanje zakona i propisa, eliminiranje bilo kojeg oblika diskriminacije.

6. Odgovornost i uloga Centralne banke Bosne i Hercegovine u sistemu prevencije korupcije

6.1. Funkcija usklađenosti poslovanja (compliance), u službi borbe protiv korupcije u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine

Uspostavljanje sistema efikasnog compliance programa složen je i dugotrajan proces, ali je svakako pozitivan trend u poslovanju brojnih kompanija i organizacija, čak i od strane onih koji na isto nisu obavezani imperativnom normom, kao što je to slučaj sa komercijalnim bankama ili nekim osiguravajućim društvima.